

гия в аспекте виртуальной реальности / Т. Д. Стерледева, Р. К. Стерледев // *Религиоведение*. – 2007. – № 3. – С. 104–110. 12. *Тиле К.* Основные принципы науки о религии / К. Тиле // *Религиоведение*. Хрестоматия / [сост. и общ. ред. А. Н. Красникова]. – М.: Книжный дом "Университет", 2000. – С. 115–163. 13. *Торчинов Е. А.* Пути философии Востока и Запада: познание запредельного / Е. А. Торчинов. – СПб.: Азбука-классика; Петербургское Востоковедение, 2005. – 480 с. 14. *Хант Г. Т.* О природе сознания: С когнитивной, феноменологичес-

кой и трансперсональной точек зрения / Г. Т. Хант; [пер. с англ. А. Киселева]. – М.: ООО "Издательство АСТ", 2004. – 555 с. 15. *Чалмерс Д.* Сознательный ум: В поисках фундаментальной теории / Дэвид Чалмерс; [пер. с англ. В. В. Васильева]. – М.: УРСС; Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2013. – 512 с. 16. *Юм Д.* Естественная история религии / Д. Юм // *Сочинения*: в 2 т. Т. 2 / [пер. с англ. С. И. Церетели и др.; примеч. И. С. Нарского]. – М.: Мысль, 1966. – С. 369–443.

Надійшла до редколегії 11.05.2014

В. В. Волошин

ГИПОТЕЗА ЕТЕРНАЛІЗМУ: НЕСПОДІВАНІ АРГУМЕНТИ ВІД Д. ЧАЛМЕРСА

Проаналізовано аргументи на користь етерналістської гіпотези про наявність граничного та фундаментального атрибуту релігійної свідомості, "метавіри" у вічне, незмінне, кінцеве, Абсолют. Висувається припущення, що етерналізм має трансцендентну природу. Гіпотезу етерналізму можна розуміти як scientized version of theism. З іншого боку, є підстави й для позарелігійних, інформаційних інтерпретацій. Епістемі Д. Чалмерса про панпсихізм, супервентність та суб'єктивну реальність як один із фундаментальних параметрів світу підкріплюють цю гіпотезу, дозволяють окреслити контури квалітативного доказу буття Бога.

Ключові слова: свідомість, релігійна свідомість, етерналізм, панпсихізм, супервентність.

V. V. Voloshin

THE HYPOTHESIS OF ETERNALISM: D. CHALMERS'S UNEXPECTED ARGUMENTS

Arguments corroborating the eternalistic hypothesis which presupposes presence of the boundary and fundamental attribute of religious consciousness, "meta-faith" in the eternal, invariable, ultimate, the Absolute, are analyzed. It is suggested that eternalism has a transcendent nature. The hypothesis of eternalism may be understood as a scientized version of theism. On the other hand, there are grounds for extra-religious and informational interpretations. D. Chalmers's epistems concerning panpsychism, supervenience and the subjective reality treated as one of the fundamental parameters of the world, corroborate this hypothesis and allow outlining the qualitative proof of God's existence.

Keywords: consciousness, religious consciousness, eternalism, panpsychism, supervenience.

УДК 2(477)(0.43.3)

В. М. Козленко, канд. філос. наук, доц.

СВОБОДА СОВІСТІ: РЕЛІГІЄЗНАВЧО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена аналізу концепту "свобода совісті", його становлення та особливостей на сучасному етапі історичного руху. Здійснено комплексний аналіз змісту та реалізації принципу свободи совісті в релігієзнавчому та правовому вимірах. Особливу увагу автор звертає на методологічні підходи до свободи совісті, взаємопов'язаність цієї категорії з іншими, а також реалізацію свободи совісті в соціокультурному просторі України.

Ключові слова: свобода совісті, світогляд, совість, свобода, моральність, гуманізм, демократія, громадянське суспільство, держава, правничі інституції, закон.

Сучасний період людської історії – це трансформації, що відбуваються у різноманітних сферах життя соціуму – політичній, соціальній, культурній, релігійній. І, безперечно, в межах цих трансформацій особливого значення набуває феномен свободи совісті. Цей феномен репрезентує собою складну систему, яка містить у собі велику кількість взаємопов'язаних елементів, які характеризують її сутність. У дослідницькій літературі існує достатньо дефініцій словосполучення "свобода совісті", але жодне із них не може претендувати на всеохоплення. Справа полягає в тому, що свобода совісті повинна розглядатися у взаємопов'язаності з іншими категоріями, що визначають головні складові людської життєдіяльності. На такому підході наполягав відомий мислитель М. Бердяєв, який прагнув розкрити сутність проблеми свободи совісті, а головне – дослідити діалектику свободи. Сьогодні Україна вимагає не тільки ретельного дослідження феномену свободи совісті, але й переосмислення багатьох проблем, які безпосередньо або опосередковано пов'язані з цим феноменом. Йдеться, перш за все, про те, що людина проживає власне життя в світі, в умовах конфліктності між свободою і необхідністю; осмислення людського життя неможливо без оволодіння культурною спадщиною мислителів різних часів і народів. Окрім того, XXI століття характеризується певними диспропорціями між рівнями осягнення світу і глибинним розумінням людини як особистості.

Проблема свободи совісті була і залишається однією з актуальніших проблем для релігієзнавців, філософів, правознавців, культурологів, соціологів та ін. Така дослідницька увага обумовлена тим, що складні процеси становлення та розвитку інституцій громадянського суспільства і правничої держави в Україні вимагають критичного перегляду деяких вчень і теорій, в тому числі й проблем

співвідношення між стихійним і свідомим, між свободою і необхідністю, між свободою і правом, між моральнісними засадами людини і правом. Різноманітні аспекти проблеми свободи в системі категорій аналізувалися в працях Сократа, Аристотеля, І. Канта, І.-Г. Фіхте, Гегеля, М. Бердяєва, Л. Шестова, М. Гайдеггера, Ж.-П. Сартра, К. Ясперса та ін. Специфіка свободи совісті висвітлена в працях як українських, так і зарубіжних дослідників: В. Андрущенко, К. Арсеньєва, О. Белова, М. Вагабова, В. Єленського, М. Кирюшка, А. Колодного, В. Лубського, М. Михальченка, М. Мокляка, М. Трофімчука та ін. Саме в релігієзнавчій літературі нагальною є потреба осмислення та обґрунтування цього складного явища. Метою статті є аналіз особливостей концепту "свобода совісті" в релігієзнавчому та правовому вимірах.

В історії філософської думки з проблемою свободи як такою формулювалися питання щодо загальнолюдських цінностей, формування та розгортання сутності людини. Ця низка проблем існує й в сучасному політично-правничому дискурсі, але ці проблеми не виявляються пріоритетними. На нашу думку, проблема свободи совісті є особливою проблемою. Йдеться про усвідомлення того, як організовано простір людської суб'єктивності, в чому полягають особливості людини як особистості та ін. важливі питання знаходяться в безпосередній залежності від знання періоду та культурної ситуації, в яких відбувається становлення особистості, соціокультурної традиції того чи іншого народу, в яку вона "входить" і яка формує моральнісні уявлення людини. Такі знання є, фактично, точкою відліку, що формує той чи інший підхід до проблеми свободи, до розкриття складових елементів цього феномену. В історії філософської думки, на нашу думку, слід виділити декілька етапів у становленні концепту "свобода совісті".

Так, стародавній світ, доба Античності демонструють нам поглинання людини спільнотою, спільністю, колективом. Як такої особистості ще не існує (і не може існувати) – не існує поняття "самоцінності" людини, вона виступає тільки як частина цілого й визначається цим цілим. Але при цьому необхідно зауважити, що ідеї моральної автономії, свободи людини починають зароджуватися вже в Античності. Мислителі цієї доби вважали, що безпосередня свобода людини може здійснитися як гармонічне поєднання індивідуального та полісного, що досконала людина є одночасно й ідеальним громадянином. У добу Середньовіччя актуальним постає питання про свободу совісті у щільному зв'язку з догмами християнства. Новий час – це різноманітні моделі тлумачення цього питання, але найбільш важливим постає аспект соціально-політичних маніфестацій людини. Проблема свободи совісті – це можливості для різноманітних інтерпретацій, тлумачень, тенденцій, які обумовлені багатоаспектністю самого соціокультурного контексту. Можна виділити загально-філософську інтерпретацію цієї проблеми – як можливості мати, змінювати, поширювати будь-які переконання. Що стосується юридичної інтерпретації, то йдеться про правничі інституції; релігійної інтерпретації – тоді йдеться про свободу сповідання тієї чи іншої релігії; моральної – як відчуття відповідальності за власні переконання, за власні вчинки та поведінку.

Необхідно також наголосити, що концепт "свобода совісті" щільно пов'язаний з багатьма філософськими поняттями: "свобода", "відповідальність", "необхідність", "світогляд", "релігійність", "совість" та ін. Отже, така взаємопов'язаність і виявляє певні труднощі методологічного плану. Аналіз методологічних підходів виявляє, що свобода совісті як філософсько-релігієзнавча проблема – це частина питання про духовну сутність, про природу та основи людського буття. В такий спосіб, ця проблема й повинна вирішуватися в єдності філософського, релігієзнавчого, юридичного, морального та ін. підходів.

Також необхідно враховувати й специфіку реалізації права на свободу совісті в межах різних культур – західної й східної, традиційної й сучасної, оскільки кожна з цих культур формує власний тип особистості. Якщо говорити про західноєвропейський, політично-правничий світогляд, що ґрунтується на системі приватної власності та ідеалах вільної конкуренції, то інтерпретація свободи совісті як природного права людини виявляється вірною. В цьому контексті права людини розглядаються як такий, єдино можливий, спосіб взаємовідносин людини із суспільством, у якому затверджується свобода особистості, її автономність, її інтереси та потреби мають пріоритетний характер та захищаються цим соціумом. Саме тому реалізація права на свободу совісті передбачає відсутність або негацію зовнішніх перешкод для поширення релігійних або інших переконань та відповідних дій. Соціум не втручається у визначення позиції громадянина щодо релігії, віросповідання, релігійної приналежності. Але водночас, якщо дослідник аналізує правничі моменти феномену свободи совісті, тоді він повинен повсякчасно повертатися до точки відліку, тобто до людини та її місця в оточуючому середовищі. Щодо східного типу підходу до концепту "свободи совісті", то він передбачає творчу реалізацію особистісного начала в людині, її індивідуально-духовне самовдосконалення, яке мусить відбуватися поза суспільною активністю.

Наступним важливим методологічним аспектом розгляду свободи совісті є релігійний. Християнська релігія містить у собі принципово важливий концепт "рівності

усіх перед Богом", свободи вибору людини та особистісної відповідальності за власні вчинки і, таким чином, саме християнство заклало основу для формування правничої держави і громадянського суспільства в західноєвропейських країнах. Водночас західний і східний інваріанти християнської культури пропонують рівнозначущі опозиційні стратегії реалізації творчих потенцій людини, її самоідентифікації та самовдосконалення.

Свобода совісті потребує забезпечення в соціумі таких демократичних прав і свобод, які дійсно гарантують людині вільний вибір між різними світоглядними орієнтаціями – атеїстичною і релігійною, надають можливість вільно жити, вільно думати та виявляти власні переконання. В процесі руху суспільних відносин, розширення демократичних прав і свобод у розвинутих державах Європи і Америки свобода совісті в історичному плані розглядалася не тільки як свобода віросповідань, але й як право людини на свободу власних переконань і на свободне ставлення до релігії. Безперечно, свобода віросповідання хоча й виступає важливою, але тільки, на нашу думку, складовою свободи совісті, оскільки містить у собі свободу вибору тільки в межах релігійної свідомості. Слід зазначити, що свобода совісті – це, перш за все, невід'ємне право людини на те, щоб мати або не мати релігійних переконань. Це – власний вибір кожної людини. Коли йдеться про поняття "релігійної свободи", то воно є вужчим, тому що це поняття визначає право кожної людини звертатися до тієї чи іншої віри, обирати переконання за власним вільним вибором і виражати свої переконання особистісно або з односторонніми.

Необхідно також підкреслити, що у змісті поняття "свобода совісті" концентруються найважливіші аспекти взаємовідносин держави і церкви. Будь-які церковні структури існують в межах певної держави, а в процесі своєї діяльності вступають у відповідні відносини з органами влади. Державно-церковні відносини – це система зв'язків та стосунків, у яких вирішуються різні питання, пов'язані з діями органів влади та церкви, регулюванням правового становища церкви. Щодо правового статусу церкви в суспільстві існують три категорії держав: держави, де є пануюча офіційна релігія і церква (в Англії – англіканська, Іспанії, Італії – католицька, Ірані, Кувейті, Саудівській Аравії – мусульманська); держави, що визнають формальну рівність усіх релігій і церков без відокремлення церкви від держави (Австрія, Німеччина, Перу, Японія); і держави, в яких церква формально відокремлена від держави (США, Франція та ін.). Відносини, що складаються між державою та церквою, характеризуються складністю, не завжди зводяться до безумовного підпорядкування церковних формувань органам влади. Держава і церква мають спільні економічні, політичні та ідеологічні інтереси, реалізація яких сприяє нормалізації державного життя та успішному функціонуванню церковних структур, забезпеченню їх прав.

В основу правового регулювання взаємовідносин держави і церкви в сучасній Україні покладено такі демократичні принципи, як відокремлення церкви від держави і школи – від церкви, захист прав і рівність громадян незалежно від їх ставлення до релігії, вільна пропаганда релігії та наукових знань, свобода совісті.

Конституційно-правовий зміст свободи совісті є сукупністю правових норм і гарантій, що регулюють і визначають розвиток пов'язаних з релігією суспільних відносин.

Проголошення незалежності України, нові соціально-політичні реалії розкривають нові аспекти конституційно-правового змісту свободи совісті, яка у відповідності з Конституцією є правом сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відправляти релігійні

культи або вести атеїстичну пропаганду. Акцент саме на цих елементах свободи совісті виділяє їх як найвищу юридичну силу надання рівних можливостей для задоволення духовних потреб віруючим і атеїстам. Згідно з Конституцією України, відокремлення церкви від держави створює передумови для досягнення юридичної рівності в галузі релігії і запобігання дискримінації віруючих чи невіруючих. Відсутність релігійних норм у державно-правовій сфері звільняє церкву від виконання невластивих їй функцій.

Правовий зміст свободи совісті містить у собі такі конституційні норми, як рівноправність громадян незалежно від їх ставлення до релігії; використання громадянами своїх прав і свобод не повинно перешкоджати інтересам суспільства і держави, реалізації прав інших громадян; здійснення прав і свобод є невід'ємним від виконання громадянами своїх обов'язків.

Свобода совісті, розкриваючи правові межі осіб, їх право діяти у відповідності з своїми переконаннями, передбачає заборону підбурювати ворожнечу й ненависть у зв'язку з релігійними віруваннями. Це положення сприяє нормалізації взаємовідносин між конфесіями, віруючими і невіруючими.

Закони України закріплюють політико-правові умови здійснення свободи совісті, якими передбачено невтручання церкви у справи держави і державних органів влади у канонічні та богослужбові справи церкви, секуляризація державно-правових відносин і народної освіти, право вільного світогляду людини. Ідеологічні умови свободи совісті полягають у доступності масам освіти, науки і культури, можливості пропагувати свої погляди та діяти у відповідності з ними.

Свобода совісті як конституційний принцип і норма державного права захищається цивільним, кримінальним, адміністративним та сімейним правом. Основне місце серед законодавчих документів про релігію і церкву, безперечно, належить Законові України "Про свободу совісті та релігійні організації", прийнятому 23 квітня 1991 року, та внесени до нього зміни та доповнення 23 грудня 1993 року [5, с. 283–285]. Але, крім нього, положення релігії, церкви та віруючих у державі визначають ще понад 30 законів, законодавчих актів, нормативних документів.

Можна навести як приклади Закони "Про громадянство України" [2], "Про мови в Україні" [4] або "Про освіту" [3], диспозиція Ст. 20 якого утворює священнослужителів суб'єктами навчально-виховного процесу нарівні з діячами науки, культури, працівниками державних і громадських організацій. Для подібних норм законів України є надзвичайно плідною, оскільки повертає священство до лона національної інтелігенції.

Після Всенародного референдуму Верховна Рада України 12 грудня 1991 року прийняла Закон "Про альтернативну (невійськову) службу", який визначає, що суб'єктами цих правовідносин є громадяни України, що належать до релігійних організацій за віровченням яких недопустиме користування зброєю та служба у війську.

Чинне законодавство максимально узгоджене з визнаними Україною правовими нормами, закріпленими у міжнародних документах, зокрема праві на свободу релігії, яке сформульоване в Статті 18 Загальної декларації прав людини та в Статті 18 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права ("МПГПП" або "Пакт"), які підписала Україна [1]. Україні не слід також приймати будь-яких законодавчих актів, які могли б порушити зобов'язання, що їх вона взяла на себе у зв'язку з Гельсінським процесом як учасник Конференції щодо безпеки та співробітництва в Європі (КБСЕ). КБСЕ схвалила найпрогресивніші норми релігійної сво-

боди, що розглядаються нині на міжнародному рівні. Ці норми – частина принципових постанов 16 та 17 Заключного документу Віденської зустрічі.

На початку 1991 року було прийнято Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації", що поклав початок якісно новому етапу відносин церкви і держави. Серед його позитивних елементів слід відмітити:

- 1) юридичне закріплення відділення церкви від держави;
- 2) створення юридичної бази для існування духовних шкіл;
- 3) поєднання міжнародних правових документів про свободу совісті та власного законодавства;
- 4) механізм вирішення майнових питань релігійних організацій;
- 5) спрощений механізм реєстрації релігійних організацій [5].

Законодавство України надає широкі права віруючим людям. Вони можуть об'єднуватись у громади, створювати церковні організації, релігійні центри, засновувати монастирі, братства, поширювати через засоби масової інформації власні погляди й переконання. Крім того, вони мають право на таємницю сповіді, придбання і користування релігійною літературою, володіння предметами культового призначення, встановлення внутрішніх і міжнародних зв'язків, пов'язаних із релігійною діяльністю, паломництво до святих місць, здобуття світської і духовної освіти, заміни військової служби альтернативною (невійськовою), участь у громадському й політичному житті, виховання дітей відповідно до власних переконань.

Згідно із законом, громадяни України, незалежно від ставлення до релігії, мають рівні права й рівні обов'язки. Ні віруючі, ні невіруючі не мають ніяких правових обмежень, ні переваг. Дискримінація на релігійному ґрунті, у будь-якій формі, неприпустима. За порушення законів держави громадяни несуть однакову відповідальність, незважаючи на їх світоглядні переконання. Громадяни, які працюють у релігійних організаціях, можуть розраховувати на соціальне забезпечення нарівні з працівниками державних і громадських організацій, на пенсійне забезпечення в старості. Учні духовних навчальних закладів користуються такими ж пільгами, як і ті, що навчаються у світських освітніх закладах.

Українське законодавство забезпечує широке правове поле не лише віруючим громадянам, але й релігійним організаціям. Згідно з ним, вони мають право на створення відповідних церковних структур, отримання після реєстрації статуту (положення), статусу юридичної особи, користуватися будівлями і майном, яке є власністю держави, громадських організацій або окремих громадян, заснування підприємств, що забезпечують їм виконання статутних завдань, публічні богослужіння, виконання релігійних обрядів, церемоній, створення духовних навчальних закладів, отримання пожертв та звільнення їх від оподаткування, встановлення і підтримку міжнародних зв'язків, виконання настанов релігійних центрів за межами України, захист своїх прав і інтересів, оскарження у суді дій державних органів щодо них.

Серед позитивних рис закону треба насамперед вказати на розширення прав релігійних об'єднань. Ст. 3, зокрема, забороняє "вимагати від священнослужителів відомостей, одержаних ними при сповіді віруючих". Ст. 4 зазначає, що "на офіційних документах ставлення громадянина до релігії не вказується". Ст. 5. надає релігійним організаціям право "використовувати нарівні з громадськими об'єднаннями засоби масової інформації", а священнослужителям "право на участь у політичному житті нарівні з усіма громадянами" (до речі, згідно Кон-

ституції Мексики служителі культів "не користуються ані активним, ані пасивним виборчим правом, ані правом на об'єднання з політичною метою" – Ст. 130).

Ст. 6 гарантує "право, відповідно до своїх внутрішніх настанов, створювати для релігійної освіти дітей і дорослих навчальні заклади і групи, а також проводити навчання в інших формах". Ст. 8 дозволяє не повідомляти державні органи про утворення релігійної громади. Статтею 11 визначається, що "громадяни, які навчаються у вищих і середніх духовних навчальних закладах, користуються правами і пільгами щодо відстрочення проходження військової служби, оподаткування, включення часу навчання до трудового стажу в порядку і на умовах, встановлених для студентів та учнів державних навчальних закладів" [5].

Свобода совісті є конкретно-історичною формою вияву свободи світогляду. Свобода совісті врегульовує такі відносини, які виникають у зв'язку з формуванням, поширенням, реалізацією того або іншого світогляду – як релі-

гійного, так і атеїстичного. Зміст, що вкладається в концепт "свобода совісті" розкривається завдяки світоглядним основам поняття, які репрезентовані на відповідному рівні узагальнення. Розвиток демократії, розбудова громадянського суспільства, глобалізаційні процеси суттєво змінили уявлення про свободу совісті.

Список використаних джерел:

1. Загальна Декларація прав людини. Міжнародний документ. ООН від 12.10.1948 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Закон України "Про громадянство". [Електронний ресурс] / Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=7613206&cat_id=824050.
3. Закон України "Про мови". [Електронний ресурс] / Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=7613206&cat_id=824050.
4. Закон України "Про освіту". [Електронний ресурс] / Єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=7613206&cat_id=824050.
5. Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 25. – С. 283–285.

Надійшла до редколегії 15.04.2014

В. Н. Козленко

СВОБОДА СОВЕСТИ: РЕЛИГИОВЕДЧЕСКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ

Статья посвящена анализу концепта "свобода совести", его становления и особенностей на современном этапе исторического движения. Осуществлен комплексный анализ содержания и реализации принципа свободы совести в религиозном и правовом измерении. Особое внимание автор обращает на методологические подходы к свободе совести, взаимосвязанность этой категории с другими, а также реализацию свободы совести в социокультурном пространстве Украины.

Ключевые слова: свобода совести, мировоззрение, совесть, свобода, нравственность, гуманизм, демократия, гражданское общество, государство, юридические институты, закон.

V. M. Kozlenko

FREEDOM OF RELIGION: RELIGIOUS AND LEGAL ASPECTS

This article analyzes the concept of "freedom of conscience", its formation and characteristics at the present stage of historical movement. The complex analysis of the content and implementation of the principle of freedom of conscience in religious and legal terms. Particular attention is drawn to the methodological approaches to freedom of conscience, the interconnectedness of the other categories, as well as the realization of freedom of conscience in the sociocultural space of Ukraine.

Keywords: freedom of conscience, ideology, conscience, freedom, morality, humanity, democracy, civil society, government, law enforcement institutions, law.

УДК 282

О. В. Костюк, канд. філос. наук, доц.

САКРАЛІЗАЦІЯ СВІТУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО КАТОЛИЦИЗМУ (на прикладі енцикліки "Laborem Exercens")

Мета статті – дослідити процес сакралізації світу в контексті використання міфу про героя сучасним католицизмом. Сакралізація сучасного світу в католицизмі (енцикліка "Laborem Exercens") здійснюється шляхом часткової деміфологізації Ісуса Христа. Таким чином, увага акцентується на буденному, людському аспекті буття Спасителя, а метафізична місія маніфестується через аналогію до людської праці.

Ключові слова: сакралізація, деміфологізація, міф про героя, праця, католицизм.

Сучасне релігійне та світське життя характеризується виникненням новітніх форм взаємодії. Якщо до кінця першої половини ХХ-го століття активно прогресував процес секуляризації, то кінець ХХ-го століття початок ХХІ-го ознаменувалися спробами сакралізації світу. Використовуючи термін М. Вебера, можна стверджувати, що процес "розчаклування світу" призвів до доволі цікавих наслідків. Зокрема, світ втратив традиційні локальні релігійні цінності, та все ще не створив постульовану Ю. Габермасом макроетику.

В той час коли релігійні цінності, що століттями уособлювала релігія занепадають, перед церквою постає завдання повернути авторитет власним цінностям, а, отже, реабілітувати й себе. Релігійні деномінації, розуміючи сучасну, згубну для себе ситуацію, прагнуть сакралізувати секуляризований світ. Попередні дослідження процесів секуляризації та сакралізації провадилися у різноманітних аспектах: політичному, історичному, соціологічному та інших. На особливу увагу заслуговує доробок М. Вебера, який в праці "Протестантська етика й дух капіталізму" торкається проблеми секуляризації та деміфологізації. Поняття "розчаклування світу" охоплює про-

цеси сакралізації в межах протестантизму. Мається на увазі заміна магічного понятійного апарату керування світом світськими раціоналізованими засобами впливу.

Сакралізація в протестантизмі розгортається через секуляризацію релігійних управлінських структур. Весь світ постає монастирем, що акумулює в собі світський, буденний устрій життя. Успіх людини в господарській діяльності, визнається ознакою божественної обраності. Таким чином, повсякденна праця та весь світ постають сакральними.

Міф про героя займає важливе місце в доктрині абсолютної більшості релігій. Однак, проблема ролі міфу про героя, що є центральною для релігійних вчень, в процесі сакралізації та міфологізації є малодослідженою.

Мета даної статті – дослідити процес сакралізації світу завдяки використанню міфу про героя трансформованого в сучасному католицизмі. В останні десятиліття саме католицизм прагне гармонізувати власне вчення та діяльність з сучасним секуляризованим світом. Отже, завданням дослідження є з'ясування механізму сакралізації секулярних чеснот, цінностей та суб'єктів соціальних відносин.